

<p>Відокремлений структурний підрозділ «Дніпровський фаховий коледж інженерії та педагогіки Державного вищого навчального закладу «Український державний хіміко-технологічний університет»</p>	<p>СИЛАБУС навчальної дисципліни</p> <p>Основи охорони праці</p>
	<p>Галузь знань: 27 Транспорт Спеціальність: 275 Транспортні технології (на автомобільному транспорті) Освітньо-професійна програма: Транспортні технології (на автомобільному транспорті) Ступінь (рівень) освіти: перший (бакалаврський)</p> <p>Дні занять та консультацій: згідно з розкладом Рік навчання: перший Семестр: 2-й Кількість кредитів: 3,0</p>
	<p>Викладач: Вернигора Віктор Дмитрович, к.т.н., доцент Електронна пошта: vernyhora.viktor@gmail.com Сайт викладача: https://cutt.ly/7FB31QV</p>

Силабус складено на основі робочої програми навчальної дисципліни, обговорено та схвалено на засіданні циклової комісії педагогічних дисциплін

Протокол від «___» _____ 20__ року № ___

Голова циклової комісії _____ Соснова М.А.

(підпис)

«___» _____ 20__ року

Голова робочої групи
(гарант освітньої програми)

_____ (підпис)

«___» _____ 20__ року

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета вивчення навчальної дисципліни та результати навчання

Метою навчальної дисципліни є засвоєння навчальної інформації та формування компетенції з рішення питань охорони праці в професійній діяльності, а саме: теоретичних та практичних знань з правових, економічних та організаційних питань захисту людей від впливу негативних факторів навколишнього середовища та праці, необхідних для творчого рішення питань, пов'язаних з опрацюванням і вибором технології і устаткування, які виключають або доводять до мінімуму виробничий травматизм і фахове захворювання, а також забезпечують охорону навколишнього середовища.

Завдання вивчення навчальної дисципліни:

- опрацювання засобів прогнозування, вияву та ідентифікації негативних факторів в системі «людина - середовище проживання»;

- вивчення впливу цих чинників на людину і навколишнє середовище;

- вивчення завдань охорони праці, основних законодавчих актів, закону України про охорону праці, організацію нагляду і контролю по охороні праці на підприємствах, загальні вимоги до пристрою підприємств і цехів;

- вивчення основних і додаткових засобів захисту працюючих від впливу найбільш широко поширених на виробництві шкідливих речовин та небезпек;

- вивчення вимог до промислової санітарії і техніки безпеки до устаткування і технологічних процесів;

- вивчення організації служби пожежної безпеки, засоби оцінки пожежної небезпеки і заходи по забезпеченню пожежної безпеки на виробництві.

Предметом навчальної дисципліни є законодавчі та нормативно-правові, організаційно-технічні і санітарно-гігієнічні основи охорони праці, необхідні для виконання майбутніми фахівцями професійних обов'язків у напрямку забезпечення належних безпечних і здорових умов праці на окремих робочих місцях і у невеличких підрозділах (трудових колективах) з урахуванням особливостей майбутньої професії і можливих первинних посад бакалаврів.

Пререквізити: Передумовою вивчення навчальної дисципліни є засвоєння базових знань з дисциплін: фізики, хімії, безпеки життєдіяльності.

Постреквізити: «Вантажні перевезення», «Пасажи́рські перевезення», «Системи управління охороною праці».

Методи навчання: словесні (пояснення, бесіда, лекція), наочні, практичні заняття, робота з книгою.

Формат навчальної дисципліни – проведення теоретичних, практичних занять, поточного та підсумкового контролю, консультацій, комплексної контрольної роботи.

Форми та методи оцінювання: усний, письмовий, методи самоконтролю, підсумковий контроль.

Компетентності та програмні результати навчання відповідно до освітньо-професійної програми

Е	Програмні компетентності
Інтегральна компетентність (ІК)	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та вирішувати практичні проблеми у галузі транспорту з використанням теорій та методів сучасної транспортної науки на основі системного підходу та з врахуванням комплексності та невизначеності умов функціонування транспортних систем.
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК-2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя. ЗК- 9. Навики здійснення безпечної діяльності.
Спеціальні компетентності (СК)	СК-9. Здатність оцінювати експлуатаційні, техніко-економічні, технологічні, правові, соціальні, та екологічні складові організації перевезень
Ф	Програмні результати навчання
Результати навчання (ПР)	РН-1. Брати відповідальність на себе, проявляти громадянську свідомість, соціальну активність та участь у житті громадянського суспільства, аналітично мислити, критично розуміти світ. РН-3. Давати відповіді, пояснювати, розуміти пояснення, дискутувати, звітувати державною мовою на достатньому для професійної діяльності рівні. РН-9. Розробляти, планувати, впроваджувати методи організації безпечної діяльності у сфері транспортних систем та технологій.

При вивченні дисципліни «Основи охорони праці» **здобувач вищої освіти повинен:**

знати:

- небезпечні і шкідливі чинники середовища і наслідки їхніх негативних дій;
- засоби і методи підвищення безпеки і екологічності технічних засобів і технологічних процесів;
- основи законодавства по охороні праці, обов'язки власників по організації охорони праці на підприємствах, підходи і рішення по поліпшенню умов праці на виробництві;
- причини виникнення шкідливих чинників і небезпек на виробництві і основні заходи по ліквідації і зменшенню їх впливу на працюючих, а також

правила безпеки при конструюванні і експлуатації виробничого устаткування.

вміти:

- визначати вимоги норм, вимірювати і розраховувати фактичні величини виробничих небезпек і шкідливих чинників, шляхи зниження їх негативного впливу на працюючих;

- проводити різноманітні види інструктажу по охороні праці, опрацьовувати інструкції по техніці безпеки;

- уміти застосовувати первинні засоби пожежогасіння, проводити протипожежний інструктаж.

- практично здійснювати засоби підвищення безпеки і екологічності технічних засобів і технологічних процесів.

1. Організація навчання

Лекції (ЛК): 26 год.

Практичні заняття (ПР): 10 год.

Самостійна робота (СР): 54 год.

Структура навчальної дисципліни

№	Тема	Зміст теми	Завдання/ Форми контролю
Модуль 1			
Змістовний модуль 1			
1	Тема 1. Законодавча та нормативна база України про охорону праці.	Основні законодавчі акти про ОП. Основні положення законодавства України про працю та ОП. Державні міжгалузеві та галузеві нормативні акти про ОП. відповідальність за порушення законодавства та нормативних актів про ОП. Міжнародне співробітництво в галузі ОП.	Обговорення, презентації, доповіді.
2	Тема 2. Державне управління охороною праці та організації ОП на виробництві.	Органи державного управління ОП. Основні функції управління ОП. Основні завдання управління ОП. Управління ОП на підприємствах та обов'язки роботодавця. Організація служби ОП. Положення про службу ОП, її основні завдання, функціональні обов'язки та права.	Обговорення, презентації, доповіді.
3	Тема 3. Розслідування та облік нещасних випадків, професійних захворювань та	«Положення про розслідування та облік нещасних випадків, професійних захво-	Індивідуальні та групові завдання, обговорення,

	аварій на виробництві.	рувань та аварій на підприємствах, в установах і організаціях». Порядок і терміни розслідування нещасних випадків на виробництві. Склад комісії. Спеціальне розслідування нещасних випадків. Методи аналізу травматизму. Причини виробничого травматизму та проф. захворювань.	презентації, доповіді, ситуаційні, проблемні завдання
Змістовний модуль 2			
4	Тема 4. Основи фізіології, гігієни праці та виробничої санітарії. Практичне заняття № 1, 2.	Загальні положення. Повітря робочої зони. Вентиляція виробничих приміщень. Освітлення виробничих приміщень. Вібрація, шум, ультразвук та інфразвук. Іонізуючі випромінювання. Електромагнітні поля та електромагнітні випромінювання.	Індивідуальні та групові завдання, обговорення, презентації, доповіді, ситуаційні, проблемні завдання.
5	Тема 5. Загальні санітарно-гігієнічні вимоги до розміщення підприємств, до виробничих та допоміжних приміщень.	Класи шкідливості підприємств за санітарними нормами. Розміри санітарно-захисних зон залежно від класу підприємств. Вимоги до розташування промислового майданчика підприємства, споруд та будівель, до виробничих, допоміжних та санітарно-гігієнічних приміщень. Енергопостачання, водопостачання, каналізація, транспортні комунікації.	Обговорення, презентації, доповіді.
6	Тема 6. Загальні вимоги безпеки до виробничого обладнання та технологічних процесів.	Загальні вимоги виробничої безпеки. Безпека виробничого обладнання. Безпека виробничих процесів. Безпека виконання робіт.	Обговорення, презентації, доповіді.
7	Тема 7. Безпека при експлуатації системи під тиском і криогенної техніки	Загальні вимоги безпеки до посудин, що працюють під тиском. Класифікація посудин, що працюють під тиском. Причини аварій і нещасних випадків при експлуатації систем, що працюють під тиском. Безпека при експлуатації систем, що працюють під тиском.	Обговорення, презентації, доповіді.
8	Тема 8. Безпека при	Безпека при вантажно-	Обговорення,

	вантажно-розвантажувальних роботах і на транспорті. Практичне заняття № 3	розвантажувальних роботах. Класифікація вантажів залежно від їх небезпечності та маси одного місця. Знаки не безпеки небезпечних вантажів. Норми і правила переміщення вантажів. Безпека внутрішньозаводського та внутрішньоцехового транспорту.	презентації, доповіді.
	Тема 9. Електробезпека.	Поняття «електробезпека», «електротравма» та «електротравматизм». Електротравматизм в Україні. Причини електротравм. Умови ураження людини електричним струмом. Системи засобів і заходів безпечної експлуатації електроустановок. Організація безпечної експлуатації електроустановок.	Обговорення, презентації, доповіді.
9	Тема 10. Пожежна безпека. Основні поняття та значення пожежної безпеки.	Основні нормативні документи, що регламентують вимоги щодо пожежної безпеки. Основні причини пожеж. Методи запобігання виникненню пожежі.	Обговорення, презентації, доповіді.
10	Тема 11. Пожежонебезпечні властивості матеріалів і речовин.	Суть процесу горіння. Негорючі, важкогорючі, горючі матеріали та речовини. Категорії приміщень за вибухопожежонебезпечністю. Класи вибухонебезпечних і пожежонебезпечних приміщень.	Обговорення, презентації, доповіді.
	Тема 12. Система попередження пожеж. Система пожежного захисту. Система організаційно-технічних заходів. Практичне заняття № 4.	Методи запобігання формуванню горючого середовища. Суть і складові системи пожежного захисту, її призначення. Пожежна сигналізація. Способи і засоби гасіння пожежі.	Обговорення, презентації, доповіді.
			Екзамен

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Базова

1. Конституція України, ВР України, від 28.06.1996, № 254к/96-ВР (із змінами і доповненнями, внесеними Законом України від 8 грудня 2004 року N2222-IV).
2. Закон України «Про охорону праці» № 2695-ХІІ від 14.10.92 р. (із змінами та доповненнями).
3. Кодекс законів про працю України, у редакції Закону України від 15.12.93 р. № 3694-ХІІ (із змінами та доповненнями).
4. Одарченко М.С., Одарченко А.М., Степанов В. І., Черненко Я. М. Основи охорони праці: підручник. Х. : Стиль-Издат, 2017. 334 с.
5. Гогіташвілі, Г.Г., Карчевські Є.Т., Лапін В.М. Управління охороною праці та ризиком за міжнародними стандартами: навч. посіб. К.: Знання, 2007. 367 с.
6. Березуцький В.В. Основи професійної безпеки та здоров'я людини. - НТУ «ХП», Харків:ФОП Панов А.М., 2018. 553с.
7. Шашула О.М. Системи моніторингу охорони праці у країнах Європейського Союзу. *Теорія та практика державного управління*. 2016. № 1(52). С.1-6.
8. Жидецький В.Ц. Основи охорони праці. Львів: «Афіша», 2001. 350 с.
9. Практикум із охорони праці. навч. посіб. / Жидецький В.Ц. та ін.; Львів: Афіша, 2000. 352с.
10. ДСТУ ISO 45001:2019 Системи управління охороною здоров'я та безпекою праці. Вимоги та настанови щодо застосування (ISO 45001:2018, IDT). [Чинний від 01.01.2021].

Допоміжна

1. Пістун І.П. Охорона праці (Законодавство. Організація роботи): навч. посіб. Львів: «Тріада плюс», 2018. 648 с.
2. Пістун І.П. Охорона праці (практикум): навч. посіб. Львів: «Тріада плюс», 2019. 436 с.
3. Гандзюк М.П., Желібо Є.П., Халімовський М.О. Основи охорони праці. – К.: Каравела, 2014. 408 с.
4. Ткачук К.Н., Халімовський М.О., Зацарний В.В. та інші. Основи охорони праці. Підручник. К.: Основа, 2011. 480 с.

Інформаційні ресурси

1. Офіційне інтернет-представництво Президента України <http://www.president.gov.ua/>.
2. Верховна Рада України <http://www.rada.kiev.ua> .
3. Кабінет Міністрів України <http://www.kmu.gov.ua/>.
4. Міністерство екології та природних ресурсів України <http://www.menr.gov.ua/>.
5. Міністерство України з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи <http://www.mns.gov.ua/>.

6. Рада національної безпеки і оборони України
<http://www.rainbow.gov.ua/>.

7. Інформаційно-пошукова правова система «Нормативні акти України (НАУ)» <http://www.nau.ua/>.

ПОЛІТИКА ДИСЦИПЛІНИ

Політика навчальної дисципліни представлена в додатку до силабусу.

Витяг з додатку:

1. Політика щодо академічної доброчесності. Академічна доброчесність здобувачів освіти є важливою умовою для опанування результатами навчання за дисципліною і отримання задовільної оцінки з поточного та підсумкового контролів. Політика щодо академічної доброчесності регламентується Положенням про академічну доброчесність учасників освітнього процесу у Відокремленому структурному підрозділі Дніпровському фаховому коледжу інженерії та педагогіки Державного вищого навчального закладу «Український державний хіміко-технологічний університет» (<https://college.udhtu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/07/pro-akademichnu-dobrochesnist.pdf>).

У разі порушення здобувачем освіти академічної доброчесності (списування, плагіат, фабрикація), робота оцінюється незадовільно та має бути виконана повторно. При цьому викладач залишає за собою право змінити тему завдання.

2. Політика щодо перескладання. Перескладання іспиту чи заліку відбувається із дозволу директора коледжу за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

3. Політика щодо оскарження оцінювання. Якщо здобувач освіти не згоден з оцінюванням його знань він може оскаржити виставлену викладачем оцінку у встановленому порядку. Порядок повторного проходження здобувачами освіти контрольних заходів урегульовані Положенням про організацію освітнього процесу (<https://college.udhtu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/02/polozhennya-20-pro-org.-osvit-pr.pdf>)

4. Відвідування занять. Для здобувачів освіти очної форми навчання відвідування занять є обов'язковим. Поважними причинами для неявки на заняття є хвороба або академічна мобільність, які необхідно підтверджувати документами. Відсутність здобувача на заняттях передбачає самостійне опрацювання матеріалу, та не звільняє здобувача від виконання завдання на самостійну підготовку або завдання поточного та підсумкового контролю. За об'єктивних причин (наприклад, міжнародна мобільність) навчання може відбуватись в онлайн формі за погодженням директора коледжу.

6. ПОРЯДОК ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Максимальна кількість балів протягом семестру становить 100. Семестровий контроль за дисципліну проводиться у формі семестрового екзамену.

Шкала оцінювання:

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Шкала оцінювання: ЄКТС			Шкала оцінювання: національна
	Оцінка ЄКТС	Пояснення	для заліку	Оцінка за національною чотири-бальною шкалою
90–100	A	ВІДМІННО – здобувач освіти володіє глибокими і дієвими знаннями навчального матеріалу, аргументовано використовує їх у нестандартних ситуаціях, виявляє неординарні творчі здібності в навчальній діяльності; вільно володіє науковими термінами, уміє знаходити джерела інформації, аналізувати їх та застосовувати у практичній діяльності або у науково-дослідній роботі; здатний за допомогою викладача підготувати виступ для студентської наукової конференції, визначити програму своєї пізнавальної діяльності.	зараховано	ВІДМІННО
82-89	B	ДУЖЕ ДОБРЕ – здобувач освіти володіє глибокими і міцними знаннями, здатний використовувати їх у нестандартних умовах, може робити аргументовані висновки, практично оцінювати окремі нові факти, явища, процеси. Вирішує творчі завдання, здатен сприймати іншу позицію, як альтернативу, знає суміжні дисципліни, в навчанні користується додатковими джерелами інформації. Відповідь його повна, логічна і обґрунтована.		добре
74-81	C	ДОБРЕ – здобувач освіти володіє достатньо повними знаннями, вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних умовах; розуміє основоположні теорії і факти, логічно висвітлює причинно-наслідкові зв'язки між ними; вміє аналізувати, робити висновки з технічних та економічних розрахунків, складати прості таблиці, схеми. Вміє працювати самостійно, підготувати реферат і захищати його		

Сума балів за всі види навчальної	Шкала оцінювання: ЄКТС			Шкала оцінювання: національна
		положення. Відповідь його повна, логічна, але з деякими неточностями.		
64-73	D	ЗАДОВІЛЬНО – здобувач освіти розуміє суть дисципліни, виявляє розуміння основних положень навчального матеріалу; може поверхово аналізувати події, ситуації, робити певні висновки, самостійно відтворити більшу частину матеріалу. Відповідь може бути правильна, але недостатньо осмислена.		задовільно
60-63	E	ЗАДОВІЛЬНО (ДОСТАТНЬО) – здобувач освіти має початковий рівень знань, володіє необхідними вміннями та навичками для вирішення стандартних завдань; виявляє розуміння основних положень навчального матеріалу; здатний з помилками дати визначення понять та категорій, що вивчаються; може самостійно оволодівати частиною навчального матеріалу, але висновки робить нелогічні, непослідовні.		задовільно
35-59	FX	НЕЗАДОВІЛЬНО – з можливістю складання іспиту: здобувач освіти мало усвідомлює мету навчально-пізнавальної діяльності; слабо орієнтується в поняттях, визначеннях; самостійне опрацювання навчального матеріалу викликає значні труднощі; робить спробу розповісти суть заданого, але відповідає лише за допомогою викладача на рівні "так" чи "ні"; однак може самостійно знайти в підручнику відповідь.	не зараховано з можливістю повторного складання	незадовільно
0-34	F	НЕЗАДОВІЛЬНО – з обов'язковим повторним курсом: здобувач освіти не володіє необхідними знаннями, вміннями, навичками та науковими термінами, демонструє низький рівень комунікативної культури.	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	незадовільно

Розподіл балів, які отримують здобувачі освіти

Модуль 1 (Поточне тестування та самостійна робота) (100 балів)									Сума	Екзамен	
Змістовний модуль 1									100	100	
Лекційні заняття (теоретичний матеріал) (12 балів)											
Т1			Т2			Т3					
4			4			4					
Змістовний модуль 2											
Лекційні заняття (теоретичний матеріал) (48 балів)											
Т4	Т5	Т6	Т7	Т8	Т9	Т10	Т11	Т12			
4	4	4	4	4	4	4	4	4			
Практичні заняття (24 бали)											
Пр1			Пр2			Пр3		Пр4			
6			6			6		6			
ККР – (16 балів)											

Підсумковий контроль з дисципліни визначається як середнє арифметичне суми балів змістових модулів і екзамену.